

Spis treści

Wstęp

1. Oświecenie — charakterystyka epoki	7
2. Spór wokół „prawdziwego” i „falszywego” oświecenia	12
3. Myśl polityczna oświecenia. Przedmiot i zakres badań	23

Rozdział I

Od oświecenia filozoficznego do politycznego 29

1. Oblicze polityczno-społeczne Niemiec w pierwszej połowie XVIII wieku	29
2. Klimat ideowy	39
3. „Republika filozofów”	51

Rozdział II

W kręgu „dobroczynnej rewolucji” oświeconego absolutyzmu 64

1. Synteza oświecenia i absolutyzmu?	64
2. Teoria i praktyka oświeconego absolutyzmu w Prusach	69
3. Apologeci i krytycy oświeconego absolutyzmu	76

Rozdział III

Ku obywatelskiej „pełnoletności” 87

1. Inspiracje zewnętrzne	87
SZWAJCARSKA WOLNOŚĆ	89
ANGIELSKA PRAWORZĄDNOŚĆ	92
AMERYKAŃSKA DEMOKRACJA	96
2. Powstanie „publikum”	105
3. Tajne organizacje	120
4. Odwaga krytyki	136

Rozdział IV

Główne tematy dyskusji politycznej (do wybuchu Rewolucji Francuskiej) 149

1. Państwo i społeczeństwo	149
DYCHOTOMIA PAŃSTWA I SPOŁECZEŃSTWA	157
MOSERA KONCEPCJA PAŃSTWA CHRZEŚCIJAŃSKIEGO	178

SCHŁOZERA IDEA „PAŃSTWA MASZYN”	184
PAŃSTWO HUMANITARNE HERDERA	188
SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE KANTA	193
2. Wolność	198
3. Kształtowanie świadomości narodowej oraz postaw patriotycznych	206
4. Utopia oświecenia	228

Rozdział V

Niemiecka myśl polityczna wobec Rewolucji Francuskiej 233

1. Pierwsze reakcje	233
2. Kierunki dyskusji politycznej w dobie Rewolucji Francuskiej	241
NURT REFORMISTYCZNO-LIBERALNY	241
NURT REWOLUCYJNO-DEMOKRATYCZNY: JAKOBINIZM	250
NARODZINY KONSERWATYZMU	282
IDEALISTYCZNA FILOZOFIA WOBEC REWOLUCJI	300
3. Późnooświeceniowy obraz państwa	309
4. Rola Lutra i reformacji w dyskusji politycznej późnego oświecenia	316
5. Reforma czy rewolucja?	317
6. Oświecenie a rewolucja	322
7. Patriotyzm rewolucyjny	324

Rozdział VI

Na przełomie epok 327

1. Rodowód romantyzmu	329
2. W obronie zagrożonej ojczyzny	342
3. Między kosmopolityzmem a nacjonalizmem	356

Podstawowa literatura źródłowa	369
Skorowidz osób	379
Spis ilustracji	389
Źródła ilustracji	390
Inhaltsverzeichnis	391